

До другата трева...

На 27 октомври, в Чешкия център в София, се състоя премиера на една рядка и ценна книга – Антология на модерната българска поезия със заглавието „До другата трева...“ (Do příští trávy...). Луксозната книга с твърди корици е дело на издателство „Петър Щенгъл“, а заглавието е вдъхновено от едноименното стихотворение на Биньо Иванов – така се казва и неговата първа поетична книга, публикувана през 1973 г.:

До другата трева на мартеница ахнала / довиждане и всичко хубаво на всичко.

Do příští trávy, která výskne nad sněženkou, / sbohem a mějte se tu všichni dobře.

Преводите в Антологията са реализирани с подкрепата на Национален фонд „Култура“, а издаването ѝ е финансово подпомогнато и от Катедрата по южнославянски и балканистични изследвания към Карловия университет в Прага. На премиерата в Чешкия център – София говориха известният български литературен критик и поет – проф. Пламен Дойнов и бохемистът-преводач – доц. д-р Добромир Григоров.

Подобно представяне на българската поезия на чешки език започва преди повече от 100 години – през 1909 г., когато е публикувана първата антология – Z bulharského Parnasu, известна като Рудолфовата антология по името на своя създател. Последната чешка антология на българската поезия е от 1983 г. След почти 40 „глухи години“, през 2020 г. в Чехия излиза „Антология на модерната българска поезия от Атанас

Далчев до 90-те години на ХХ век“. Нейни съставители са Людмила Крожилова, Йорданка Трифонова, Марцел Черни и Ондřej Заяц. Книгата съдържа поезия от 25 модерни български поети, сред които са: Блага Димитрова, Въгьо Раковски, Димитър Стефанов, Атанас Звездинов, Константин Павлов, Христо Фотев, Николай Кънчев, Григор Ленков, Биньо Иванов, Георги Рупчев, Екатерина Йосифова, Бойко Ламбовски и др. Подборът на авторите и техните творби е изцяло по преценка на преводачите от български, като целта е да се даде обективен поглед към българската поезия от втората половина на века, незасегната от политическата конюнктура, или както казва доц. д-р Добромир Григоров: „Подбрана е тихата българска лирика, която не е креслива и шумно-декларативна“. „Темите са екзистенциални – за човека и неговата съдба, за съдбата на твореца, за любовта, природата – неща, валидни при всяка власт и ре-

жим“ – допълва Йорданка Трифонова – преводач от чешки и словашки език, която за труда си по поетичния сборник е удостоена със Специална награда за преводна поезия на Съюза на преводачите в България. В интервю за програма „Култура“ на БНР г-жа Трифонова разказва, че върху Антологията се работи от много години и тя е била готова още през 2012 г., но в следствие се започват спорове около обема на книгата, търси се финансиране, променя се отчасти и екипът, работил по сборника.

Подборът на авторите в Антологията е следвал принцип, обяснен в предговора: „В българската литературна критика продължават дискусиите за литературните белези, разграничаващи двете линии в българския поетически канон. Основният критерий за включване в тази антология бе възприетият от всеки поет естетически принцип. Съставителите се стремяха да бъдат обективни (макар че всяка антология вече е вид оценка) и

да се ръководят единствено от новото, с което поетът е променил и обогатил естетическите правила и изразните средства. Обобщената картина показва, че най-пълно представени са поетите, дебютирали от средата на 60-те и до началото на 80-те години на миналия век. Дали наистина това е най-плодоносният период през онзи половин век и ако е така, защо? – оставяме да анализират литературните историци и критици.“ Отделните автори са подредени в книгата по хронологичен ред, а в нейната последна част е включена и биографична и библиографска справка за всеки от тях, където подредбата е по азбучен ред.

други колеги от софийската Катедра по славянски филологии към СУ. Концепция имахме, но отначало си казахме, че българската литература е необятно море и ние, като преводачи, избираме само едни малки рибки от това море. Искахме да изберем наистина стойностни творби на изтъкнати поети. Първо смятахме, че е хубаво да включим и авторите на 90-те, но след това решихме, че Антологията с тях би станала огромна. Затова се съсредоточихме само до авторите, издавани през социализма. Същевременно, искахме да изберем такива поети, на които не им личи, че са писали през този период. Подбрахме автори, чиито теми са истински и

мент, в който поети от един малък и „екзотичен“ език превеждат поетите на друг също така „малък и екзотичен“ език. Затова искаме да отбележим имената на преводачите – на първо място най-голямата приятелка на българската литература и най-заслужилата за разпространението ѝ в Чехия през разглеждания период Дана Хронкова, крепителят на традицията и най-активен съвременен литературовед-българист Марцел Черни и най-младият, човекът, на когото разчитаме за бъдещите ни литературни връзки – поетът и преводачът Ондřej Заяц. И накрая специално да споменем поетесата и преводачката Людмила Кроужилова – главен ини-

„У нас, в Чехия, наблюдавам интерес към българската литература в друго отношение – популярни са българските прозаисти, превеждат се съвременни разкази и романи, например на Теодора Димова, Георги Господинов, Алек Попов. Но ние, преводачите от български, се стремим да превеждаме и неща, които не са съвсем известни и които не са съвсем актуални“ – отбелязва в интервю за „Радио България“ Марцел Черни – българист, академичен преподавател по българска литература и преводач. Вярно е, че аз се присъединих малко по-късно и беше по покана на Йорданка Трифонова и Людмила Кроужилова, които са основоположниците на Антологията. Консултирахме проблематиката и с

вечни. Аз лично се включих с четирима поети, които ми бяха много скъпи, понеже имах читателски опит с тях. Това са Бойко Ламбовски, Николай Кънчев, Ани Илков. Преведох и Иван Радоев, негова поезия също трябваше да присъства в Антологията, но, за съжаление, не успяхме да се договорим с наследниците на правата. Той е известен в Чехия основно като драматург“.

„Необходимо е също да споменем, че преводите в тази Антология – за разлика от предишните издания – са дело на двама поети и двама изкушени от поезията преводачи, всички владеещи прекрасно български. Този факт вдъхва оптимизъм – значи стогодишните литературни и културни връзки между българи и чехи не са били ялови, щом се е стигнало до мо-

циатор за създаването на Антологията, която продължаваше да превежда българска поезия и през изминалите три „непоетични“ десетилетия и благодарение, на чиято самоотверженост и настойчивост, вие, читателите, държите в ръцете си новата чешка антология на българска поезия с надежда да достигнем „до другата трева“ – до следващата чешка антология на българска поезия с новите поети от 90-те години нататък“, завършва оптимистично предговора на книгата г-жа Йорданка Трифонова. ◆

В материала е използвана информация от Чешки център – София, интервюта на „Радио България“ и програма „Култура“ на БНР, както и от предговора на Антологията, написан от Йорданка Трифонова.